

Nr 156

Av herr Almgren m. fl., om statsbidrag till Mariannelundsskolan.

(Lika lydande med motion nr 119 i Första kammaren)

Mariannelundsskolan, som grundades 1904, har inom det svenska skolväsendet gjort en pionjärinsats av dubbelt slag. Skolan har alltsedan sin tillkomst fungerat som ett *läroverk för vuxna*, alltså långt innan staten organiserade sådana läroverk. Att skolan fortfarande i detta avseende fyller en viktig uppgift framgår därav att under läsåret 1960/61 152 elever, av vilka 83 elever på läroverksavdelningen och 69 elever på yrkesavdelningen är i åldern 18 år och däröver. Sammanlagda antalet elever är 266, 177 på läroverksavdelningen och 89 på yrkesavdelningen.

Skolan har emellertid också under det senaste decenniet kommit att alltmer göra en pionjärinsats av *socialt* slag. På grund av de ändrade samhällsförhållandena och den nya situationen på familjelivets och ungdomslivets områden har skolan fått en växande social betydelse. Detta framgår därav att under läsåret 1960/61 kan särskiljas bl. a. följande kategorier bland eleverna:

1. Fosterbarn, skilsmässobarn, barnavårdsfall, barn med endast en av föräldrarna i livet

läroverksavdelningen		28 st.
yrkesavdelningen		10 st.

S:a 38 st.

2. Avbrott i studierna genom olycksfall, anpassningssvårigheter o. d.

läroverksavdelningen		26 st.
yrkesavdelningen		4 st.

S:a 30 st.

För sin yrkesavdelning, som omfattar handels- och husmodersskola, har skolan sedan länge åtnjutit fullt statsbidrag efter samma grunder som kommunala skolor. För den mest omfattande och viktigaste sektorn av skolans verksamhet — realskolan — utgår emellertid icke statsbidrag. Sådant bidrag söktes första gången år 1949, varvid skolöverstyrelsen uttalade önskemål om att skolan skulle erhålla bättre utrustning för att överstyrelsen skulle kunna tillstyrka statsbidrag. Sedan dess har stiftelsen förbättrat skolans lokaler för 315 000 kronor och utrustat skolan med inventarier och stadigvarande undervisningsmateriel för 280 000 kronor. Detta har medfört, att skolan sedan år 1956 har examensrätt för realskolan samt att skolöverstyrelsen de fem senaste åren tillstyrkt statsbidrag till denna avdelning.

Skolöverstyrelsen föreslog sålunda år 1957, att ur anslaget Privatläroverk: Bidrag till vissa internatläroverk ett bidrag på 35 000 kronor skulle utgå till Mariannelundsskolan. Ecklesiastikministern biträdde icke förslaget, och på motioner i första och andra kammaren om statsbidrag yrkade statsutskottet avslag men uttalade, att ett antal internatläroverk även i ett utbyggt skolväsende torde komma att ha en viktig uppgift att fylla, bl. a. för barn med speciella familjeförhållanden samt för barn till utlandssvenskar. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan om dessa skolors behov av statsbidrag samt på problemet om inordnande av detta slags skolor i det allmänna skolväsendet. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

År 1958 tillstyrkte skolöverstyrelsen på nytt statsbidrag till ett belopp av 54 500 kronor till skolan. Icke heller då biträdde ecklesiastikministern förslaget, och motioner i första och andra kammaren om statsbidrag avlogs av riksdagen. Därvid framhölls emellertid, att den påyrkade medelsanvisningen till Mariannelundsskolan i och för sig befunnits motiverad, men med hänsyn till det statsfinansiella läget kunde bidrag icke bifallas. Riksdagen framhöll emellertid på nytt i anslutning till vad den förra året hade uttalat, att ett antal internatläroverk även i ett utbyggt skolväsende torde komma att ha en viktig uppgift att fylla, bland annat för barn med speciella familjeförhållanden, samt förutsatte, att Kungl. Maj:t alltjämt har sin uppmärksamhet riktad på frågan om behov av statsbidrag för skolor av ifrågavarande slag samt på problemet om deras inordnande i det allmänna skolväsendet.

Även 1959 föreslog skolöverstyrelsen statsbidrag med 67 000 kronor till Mariannelundsskolans treåriga realskola. Det blev återigen avslag från ecklesiastikministern. Motioner i första och andra kammaren föranledde nu statsutskottet att framhålla, att rådande platsbrist vid de statliga och kommunala läroanstalterna syntes motivera statsbidrag för

upprätthållande av verksamheten vid Mariannelundsskolan, och utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t om möjligt till nästa års riksdag skulle framlägga förslag i ämnet. Riksdagen beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Även för budgetåret 1960/61 föreslog skolöverstyrelsen statsbidrag till Mariannelundsskolan, i vad avsåg treårig realskola, detta år med 74 000 kronor. Bidraget tillstyrktes icke heller detta år av departementschefen.

Utöver vad som i motioner tidigare år anförts i denna angelägenhet påpekades 1960, att detta år *ett nytt skäl* för bifall till Mariannelundsskolans statsbidragsansökan tillkommit. Kungliga socialstyrelsen, som i remiss anbefallts avgiva utlåtande över skolans framställning, anförde i skrivelse till ecklesiastikdepartementet bl. a. följande:

Skolan fyller en dubbel uppgift: dels ger den möjlighet till undervisning åt bygdens barn, som annars skulle saknat sådan utbildningsmöjlighet, dels mottager den i internatet barn och ungdomar, som av olika skäl behöver få sin utbildning borta från hemorten. Enligt vad som framgår av en i remisshandlingarna ingående undersökning kommer internatets elever i stor utsträckning från problematiska hemförhållanden eller har personliga problem av olika slag. Det är socialstyrelsens uppfattning, att en skola av Mariannelundsskolans typ fyller ett verkligt behov för denna kategori av barn och ungdomar, och att detta kommer att vara fallet även efter en utbyggnad av skolväsendet. Tillsynen från skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen lämnar garanti för att ungdomarna vid denna skola erhåller tillfredsställande vård och utbildning. Socialstyrelsen vill därför för sin del varmt tillstyrka bifall till framställningen.

Med anledning av motionen beslöt riksdagen uttala att vad socialstyrelsen sålunda anfört utgjorde ett starkt motiv för att statsbidrag i någon form tilldelas Mariannelundsskolan. Riksdagen förutsatte, att Kungl. Maj:t — så snart möjlighet härtill bedömdes föreligga — för riksdagen skulle framlägga förslag i ämnet.

Mariannelundsskolan har återkommit med ansökan om statsbidrag för budgetåret 1961/62 och skolöverstyrelsen har återigen tillstyrkt bidraget. Bidraget har emellertid icke heller detta år tillstyrkts av departementschefen.

Det är undertecknades övertygelse, att behovet av internatskolor av sociala skäl blir större för varje år som går och att det icke är försvarligt att med nuvarande läge i ungdomsvärlden lämna denna ansökan, som varmt tillstyrkts av socialstyrelsen, utan bifall. Då nu detta ärende för femte gången bringas under riksdagens prövning och riksdagen för varje år intagit en alltmera positiv ställning till ansökningen, vädjar vi till riksdagen att detta år bevilja skolan det sökta anslaget. Vi vill erinra om att riksdagen på väckta motioner beviljat bl. a. Kristoffersskolan i Stockholm och en estnisk skola motsvarande bidrag.

Vi föreslår därför,

att riksdagen måtte bevilja Mariannelundsskolan för läsåret 1961/62 av skolöverstyrelsen äskade bidrag med 80 000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1961

Harald Almgren

Karl Rask

Einar Gustafsson

Gustaf Svensson
i Vä

Erik Magnusson
i Tumhult

Eric Nelander

Henning Carlsson
i Huskvarna

T. G. v. Seth

Yngve Hamrin

Evert Svensson
i Kungälv